

**UCHWAŁA NR XI/42/2024
RADY GMINY POKÓJ**

z dnia 18 grudnia 2024 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych na lata 2025 -2026**

Na podstawie art. 4¹ ust. 2, ust. 2a i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 i ust. 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) Rada Gminy Pokój uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych na lata 2025 - 2026, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pokój.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Tomasz Krystosek

Załącznik do uchwały Nr XI/42/2024

Rady Gminy Pokój

z dnia 18 grudnia 2024 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII I UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH NA LATA 2025-2026

Wprowadzenie

Zgodnie z Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. Dokumentem, na podstawie którego realizowane są zadania w tym zakresie, jest Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, stanowiący część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pokój w latach 2016- 2026. Elementem gminnego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Rada Gminy Pokój uchwała na podstawie art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 i ust 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).

Niniejszy program stanowi element Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pokój na lata 2016-2026, jest także komplementarny z Rocznym Programem współpracy Gminy Pokój z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2025.

Wyżej wskazane programy gminne określają lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz behawioralnych.

Realizacja zadań, o których mowa w programie stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych, który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Celem ogólnym Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest poprawa świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych poprzez promowanie właściwych postaw wobec problemów uzależnień od alkoholu, narkotyków i behawioralnych.

Alkohol, narkotyki, uzależnienia behawioralne są jednym z największych zagrożeń dla funkcjonowania zarówno jednostki, jak i całego społeczeństwa. Alkohol, narkotyki to środki odurzające, silnie wpływające na psychikę, funkcjonowanie organizmu i zachowania człowieka. Alkoholizm i narkomania oraz współcześnie diagnozowane uzależnienia behawioralne zaczynają się i rozwijają podstępnie, bez świadomości osoby zainteresowanej. Nie ma takiej grupy społecznej i zawodowej, której zjawiska te nie dotyczyłyby. Łatwy dostęp do wszelkiego rodzaju napojów alkoholowych, narkotyków, obyczaj, postępujące ubóstwo i bezrobocie, stałe zagrożenie utraty pracy wśród wielu środowisk, upadek wartości rodzinnych i norm społecznych jak też coraz powszechniejszy brak umiejętności radzenia sobie z problemami dnia codziennego przyczyniają się do narastania problemów, które prowadzą do uzależnienia.

Alkoholizm, narkomania czy uzależnienia behawioralne wyniszczają nie tylko uzależnionych, ale również ich rodziny. Współuzależnienie dotyka najczęściej współmałżonków, dzieci oraz rodziców osób uzależnionych, powodując zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, systemu wartości. Alkoholizm, koalkoholizm, narkomania oraz uzależnienia behawioralne wywołują problemy społeczne, które korelują z przemocą w rodzinie.

Grupy społeczne szczególnie zagrożone problemami uzależnień od alkoholu to:

- bezrobotni (zwłaszcza długotrwale) i ich rodziny,

- rodziny wielodzietne, rodziny niepełne,
- ludzie młodzi (w tym młodzież szkolna),
- osoby starsze, w tym samotne.

Skutki alkoholizmu w społeczeństwie to: przemoc w rodzinie, niewydolność wychowawczo-opiekuńcza, ubożenie rodzin, rozpad więzi rodzinnych (rozwoły), wzrost agresji i przestępczości, przejmowanie negatywnych wzorców zachowań przez młodzież (demoralizacja). Bariery utrudniające rozwiązywanie problemów alkoholowych: wstyd rodzin i osób dotkniętych problemem alkoholowym, tradycja nadmiernej konsumpcji alkoholu w pewnych środowiskach:

stereotypy i mity dotyczące problemu, nadmierna pobłażliwość.

Gmina Pokój obejmuje 14 sołectw, w których wg stanu na 05.12.2024 r. zamieszkuje, łącznie 4828 osób, w tym 881 do 18 roku życia, 3947 – powyżej 18 roku życia. Na terenie gminy Pokój jest 12 punktów sprzedaży alkoholu, w tym 9 sklepów ogólnospożywczych ze stoiskiem monopolowym oraz 3 punkty gastronomiczne oraz 1 punkt okazjonalny (cateringowy).

Posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych jest czynem karalnym zagrożonym karą pozbawienia wolności do lat 3, posiadanie nowych substancji psychoaktywnych (dopalaczy) jest karane grzywną, a w przypadku posiadania znacznej ilości tych środków, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3. Za handel narkotykami grozi kara pozbawienia wolności od roku do 10 lat a w przypadku sprzedaży lub ułatwiania użycia małoletniemu kara nie krótsza niż 3 lata. Udzielenie środka odurzającego, substancji psychotropowej lub nowej substancji psychoaktywnej albo nakłanianie do użycia takiego środka przez inną osobę podlega karze pozbawienia wolności do lat 3, a w przypadku udzielenia małoletniemu karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat.

W 2024 roku w rejestrze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pokoju nie było przypadku ubiegania się o pomoc z powodu uzależnienia od narkomanii. Możliwość zakupu dopalaczy w różnych punktach sprzedaży oraz w „sieci”, przepisy utrudniające walkę z kanałami dystrybucji tych środków powoduje, że mimo podejmowanych działań są one ogólnodostępne i nie sposób założyć, że mieszkańcy Gminy Pokój ich nie zażywają. Mimo statystyk, istnieje konieczność działań informacyjnych o charakterze profilaktycznym o wysokiej szkodliwości tych środków, szczególnie wśród dzieci i młodzieży oraz środowisk zagrożonych.

Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałaniu Narkomanii i Uzależnieniom Behawioralnym realizuje cele Narodowego Programu cel operacyjny Narodowego Programu Zdrowia-profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. Program wpisuje się w cele i zadania wpisane w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2021–2025 dla jednostek samorządu terytorialnego, które powinny zapewniać osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.

I. Cele i zadania przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, uzależnieniom behawioralnym

1. Wspieranie punktów pierwszego kontaktu, umożliwiających konsultację oraz uzyskanie fachowej pomocy i informacji.
2. Prowadzenie rozmów interwencyjno - motywacyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków oraz z podejrzeniem uzależnień behawioralnych.
3. Przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego.
4. Kierowanie na badanie przez lekarza biegłego, badania psychologiczne w przedmiocie uzależnienia i wskazanie zakładu leczniczego.
5. Wnioskowanie do Sądu Rodzinnego o poddanie się obowiązkowi leczenia osób uchylających się od podjęcia leczenia. Rozmowy edukacyjno - motywujące z osobami zgłoszonymi na leczenie odwykowe oraz członkami ich rodzinami.
6. Udzielanie porad ofiarom przemocy domowej.

7. Dożywanie dzieci i młodzieży w stołówkach szkolnych z rodzin dysfunkcyjnych.

8. Współpraca GKRPA z policją, prokuraturą, szkołami, pracownikami służby zdrowia, pracownikami służb socjalnych w celu udzielania profesjonalnej pomocy rodzinom, w których występuje problem uzależnienia (alkohol, narkotyki i inne uzależnienia) oraz dotkniętych przemocą domową.

9. Utworzenie i prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego, którego podstawowymi zadaniami są:

- 1) motywowanie zarówno osób z uzależnieniem, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do leczenia specjalistycznego, oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych;
- 2) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie oraz osób używających innych środków psychoaktywnych do zmiany zachowania;
- 3) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym procesie terapii uzależnień (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grup wsparcia),
- 4) rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie informacji o możliwościach powstrzymania przemocy, stosownego wsparcia i pomocy,
- 5) inicjowanie interwencji w przypadku podejrzenia przemocy domowej,
- 6) gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

10. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od narkotyków, alkoholu i uzależnień behawioralnych m. in. poprzez:

- 1) wspieranie działalności placówek ambulatoryjnych,
- 2) finansowanie programów pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej w placówkach leczenia uzależnień,
- 3) upowszechnianie informacji na temat placówek i programów dla osób uzależnionych,

11. Wspieranie innych programów, skierowanych do dzieci i młodzieży z grup ryzyka.

12. Wspieranie działalności socjoterapeutycznej.

13. Wspieranie programów wczesnej interwencji, adresowanych do młodzieży używającej eksperymentalnie lub okazjonalnie środków odurzających.

14. Wspomaganie działań organizacji pozarządowych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

15. Zbieranie i analizę danych dotyczących problemu narkotyków i narkomanii na poziomie lokalnym.

16. Finansowanie zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

17. Współpraca z dyrektorami szkół w zakresie organizowania w szkołach spotkań dzieci i młodzieży z przedstawicielami policji oraz specjalistami ds. uzależnień.

II. Podejmowanie działań ograniczających dostępność alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych

1. Przestrzeganie na terenie gminy zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów o zawartości powyżej 4,5% alkoholu.

2. Eliminowanie przypadków dokonywania zakupów alkoholu przez młodzież poprzez kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

3. Podejmowanie innych działań w związku z naruszeniem przepisów ustawy.

III. Podejmowanie działań ograniczających uzależnienia od narkotyków i substancji psychoaktywnych.

1. Monitorowanie zjawiska alkoholizmu, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w gminie.

2. Prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej, i profilaktycznej na zasadzie współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się tą problematyką.

3. Leczenie, rehabilitacja i integracja osób uzależnionych na zasadzie współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się tą problematyką.

4. Ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych na zasadzie współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się tą problematyką.

IV. Preliminarz wydatków na realizację Gminnego Programu

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 2025 w zł.
I.	zadanie	360 000
1.	Wynagrodzenia członków komisji, opłaty sądowe, opłaty lekarzy specjalistów za wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia, szkolenia sprzedawców	8 000
2.	Koszty bieżące funkcjonowania komisji	10 000
3.	Zakup materiałów edukacyjno – informacyjnych, uczestnictwo w kampaniach ogólnopolskich	2 000
4.	Utworzenie i prowadzenie punktu konsultacyjnego (w tym finansowanie zatrudnienia specjalistów przygotowanych do pracy z członkami rodzin z problemem uzależnień i przemocy; specjalisty psychoterapii uzależnień, który pracuje w placówce leczenia uzależnień lub osobę posiadającą certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień lub instruktora terapii uzależnień lub osobę w procesie szkolenia w zakresie psychoterapii uzależnień, zakup publikacji i innych materiałów edukacyjnych dla kadry oraz dla klientów PIK, finansowanie innych kosztów koniecznych do realizacji zadań PIK – prace remontowe, zakup wyposażenia, koszty eksploatacyjne)	240 000
5.	Dotacje na zadania z zakresu profilaktyki antyalkoholowej, narkomanii i uzależnień behawioralnych	100 000

Postanowienia końcowe

Za ustalenie szczegółowego harmonogramu i terminów realizacji zadań wynikających z niniejszego Programu odpowiedzialny jest Wójt Gminy Pokój. Środki finansowe na realizację Programu zapewnione są w planach budżetowych gminy w ramach wpłat za wydawane zezwolenia oraz innych dochodów. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala szczegółowy zakres działań, wynikających z programu profilaktyki, wnosząc jednocześnie o przeznaczenie na ten cel stosownych środków w budżecie gminy.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest finansowana w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przeciwdziałania Narkomanii i Uzależnień Behawioralnych na 2025 r. Za udział w posiedzeniach, czynnościach kontrolnych,

członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości:

- 300,00 zł brutto (trzysta złotych brutto), natomiast przewodniczącemu przysługuje wynagrodzenie 400 zł brutto (czterysta złotych brutto).